

Lausunto

27.05.2026

Asia: VN/32047/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme lausuntomahdollisuudesta ja toteamme seuraavaa:

Kannatamme puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain päivittämistä. Ajantasainen ja ennakoitava vientivalvontalainsäädäntö on edellytys alan viennille. Turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi ja toisaalta Suomessa toimiva puolustusteollisuus kasvaa ja kansainvälistyy voimakkaasti.

Esitämme seuraavassa joitakin yksityiskohtaisempia huomioita:

Yleinen vientilupa

Kannatamme yleisen vientiluvan käyttöönottoa. Siitä olisi erityisesti hyötyä suomalaisyrityksille uusien markkinoiden avaamisessa. On tärkeää, että yritykset voivat kansainvälistyessään esitellä osaamistaan potentiaalisille kansainvälisille asiakkaille mahdollisimman sujuvasti.

Lupaharkinnan yleiset edellytykset

Ymmärrämme tavoitteen suojata korkean teknologian osaamisen ja suorituskykyjen vientiä. 20 §:ssä esitettyyn lausuntomenettelyyn liittyy kuitenkin yritysten näkökulmasta merkittäviä ennakoitavuus- ja oikeusvarmuuskysymyksiä.

Puolustus- ja ilmailuteollisuus PIA ry:n lausuntoon viitaten näemme riskin, että Puolustusvoimien lausunnosta lupaviranomaiselle voisi muodostua tosiasiallisesti ratkaiseva luvan estävä kannanotto, jos Puolustusvoimat tarkastelee yksittäisiä vientilupahakemuksia vain oman teknologisen suorituskykynsä kannalta eikä ota riittävästi huomioon viennin muuta merkitystä esimerkiksi ko. järjestelmän jatkokehittämiselle, uusien järjestelmien luomiselle tai sotilaalliselle huoltovarmuudelle. Sekään ei olisi toivottavaa, jos lupamenettely kannustaisi yrityksiä kehittämään tuotteistaan erillisiä versioita toisaalta kotimaan markkinoille ja toisaalta vientimarkkinoille.

Sen vuoksi ainakaan teknologioita ja järjestelmiä, joita Puolustusvoimat ei käytä, ei tulisi altistaa vapautusmenettelylle.

Valvonnan tehostamiseen liittyvät toimet

Vientiin liittyvän vastuullisuuden vahvistaminen on kannatettavaa, mutta pyydämme huomioimaan, että myös puolustusteollisuudessa on paljon pk-yrityksiä, joiden resurssit ovat rajalliset ja pääsy rajallista selvittää kattavasti kohdemaiden ihmisoikeustilannetta, loppukäyttöriskejä ja muita olennaisia tekijöitä.

Korostamme sen vuoksi, että mahdollisten uusien huolellisuus- ja vastuullisuusvaatimusten oltava riskiperusteisia ja oikeasuhteisia. Vas-tuullisuusvaatimusten ehdotettu porrastus yritysten koon perusteella on sen vuoksi kannatettavaa. Lain perusteella annettavan asetuksen toivomme olevan mahdollisimman yhdenmukainen ulkoministeriön kaksikäyttötuotteiden vientiä koskevan asetuksen kanssa. Korostamme myös selkeiden kriteerien, esimerkkien yms. merkitystä.

On tärkeää myös arvioida ja varmistua mahdollisten uusien huolellisuus- ja vastuullisuusvaatimusten edellyttämistä resurssivaikutuksista viranomaisissa.

Lupaviranomaisen päätöksenteko

Esitysluonnoksessa esitetään, että tuoteluokkia ML11 (elektroniset lait-teet), ML21 (ohjelmistot) ja ML22 (teknologia) koskevat vientilupa-asiat siirrettäisiin ratkaistavaksi valtioneuvoston yleisistunnossa, kun viennin arvo on huomattavan suuri tai ulko- ja turvallisuuspoliittinen merkitys sitä edellyttää.

Ymmärrämme esityksen perusteet, mutta pyydämme jatkovalmistelussa kiinnittämään erityistä huomiota prosessin ennakoitavuuteen. On erittäin tärkeää, että yritykset kykenevät etukäteen arvioimaan jo tarjous- ja sopimusvaiheessa sen, millainen päätöksentekoprosessi kyseisessä tapauksessa seuraa.

Sen vuoksi olisi erittäin tärkeää, että:

- "huomattavan arvon" käsitteelle annetaan mahdollisimman selkeät ja objektiiviset soveltamiskriteerit, esimerkiksi 25 miljoonan euron rahallinen arvo,

- hakijalle annetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tieto siitä, että asia on etenemässä yleisistuntoon, ja
- hakijalle annetaan arvioitu käsittelyaikataulu.

Viittaamme yksityiskohtien osalta jäsenliittomme Teknologiateollisuus ry:n toimialayhdistys Puolustus- ja ilmailuteollisuus PIA ry:n asiassa antamaan lausuntoon.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Yrityslainsäädäntö

Juho Mäki-Lohiluoma

johtaja

Rajamäki Markku
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Yrityslainsäädäntö